

OCHRONA DANYCH OSOBOWYCH W SĄDACH I PROKURATURZE

redakcja Agnieszka Grzelak

Agnieszka Grzelak, Katarzyna Łakomiec
Katarzyna Sandecka, Anna Wolska-Bagińska
Mirostaw Wróblewski

PRAWO W PRAKTYCE

OCHRONA DANYCH OSOBOWYCH W SĄDACH I PROKURATURZE

redakcja Agnieszka Grzelak

Agnieszka Grzelak, Katarzyna Łakomiec
Katarzyna Sandecka, Anna Wolska-Bagińska
Mirostaw Wróblewski

PRAWO W PRAKTYCE

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

Stan prawny na 10 kwietnia 2019 r.

Wydawca
Monika Pawłowska

Redaktor prowadzący
Małgorzata Jarecka

Opracowanie redakcyjne i łamanie
Violet Design Wioletta Kowalska

Projekt okładek serii
Wojtek Kwiecień-Janikowski, Przemek Dębowski

Poszczególne rozdziały książki opracowali:
Agnieszka Grzelak i Mirosław Wróblewski – I, II, V i VII
Katarzyna Łakomicz – IV
Katarzyna Sandecka – VI
Anna Wolska-Bagińska – III

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przystępujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawoLubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by
Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2019

ISBN 978-83-8160-522-9

Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 19
e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl
www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	11
Wprowadzenie	15

Rozdział I

Podstawy prawne systemu ochrony danych osobowych	19
1. Konstytucja RP	22
2. Standard konwencyjny Rady Europy	26
3. Akty prawne Unii Europejskiej	31
3.1. Prawo pierwotne UE	31
3.2. Prawo pochodne UE	34
3.2.1. Geneza reformy – dyrektywa 95/46/WE	34
3.2.2. Rozporządzenie ogólne o ochronie danych osobowych	38
3.2.3. Dyrektywa 2016/680	40
4. Przepisy krajowe	43
4.1. Ustawa o ochronie danych osobowych	43
4.2. Ustawa wdrażająca RODO	45
4.3. Ustawa o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości	46

Rozdział II

Podstawowe regulacje dotyczące ochrony danych osobowych w RODO i dyrektywie 2016/680	50
1. Zakres zastosowania RODO i dyrektywy 2016/680 oraz przepisów wdrażających	50
1.1. Relacja między RODO a dyrektywą 2016/680	50

1.2. Zakres zastosowania RODO i dyrektywy 2016/680 oraz przepisów wdrażających do sądów i prokuratury	55
2. Kluczowe pojęcia w obszarze ochrony danych osobowych w sądach i prokuraturze	63
2.1. Pojęcie danych osobowych	64
2.2. Pojęcie przetwarzania danych osobowych	67
2.3. Administrator i podmiot przetwarzający	68
3. Zasady przetwarzania danych osobowych	74
4. Prawa podmiotu danych	89
5. Inspektor ochrony danych	97
6. Nadzór nad przestrzeganiem zasad ochrony danych osobowych przez sądy i prokuraturę	103
7. Zagadnienia techniczne i dokumentacyjne związane z przetwarzaniem danych osobowych w sądach i prokuraturze	115

Rozdział III

Szczególne formy przetwarzania danych osobowych

w procesie cywilnym i karnym	117
1. Zakres zastosowania aktów w przedmiocie ochrony danych osobowych w procesie cywilnym i karnym	117
2. Podstawowe pojęcia związane z przetwarzaniem danych w procesie cywilnym i karnym	122
2.1. Przetwarzanie danych w procesie cywilnym i karnym	122
2.2. Zbiór danych	125
3. Proces przetwarzania danych w postępowaniu cywilnym i karnym – poszczególne etapy	129
3.1. Zbieranie danych	129
3.2. Podstawa prawna zbierania danych osobowych	130
3.3. Obowiązki informacyjne związane z przetwarzaniem danych osobowych	133
3.3.1. Postępowanie cywilne	133
3.3.2. Postępowanie karne	140
4. Udostępnienie i ujawnienie danych	141
4.1. Dostęp do danych osobowych	143
4.2. Informacja publiczna	146
4.3. Doręczanie pism procesowych i sądowych	150

4.4. Doręczanie pism za pośrednictwem telefaksu, poczty elektronicznej i systemu teleinformatycznego	153
4.5. Wokandy	155
5. Usuwanie danych	158
5.1. Zasady usuwania danych	159
5.2. Przetwarzanie danych do celów archiwalnych	163
5.3. Prawo do sprostowania, usunięcia i ograniczenia przetwarzania danych	165
5.4. Prawo do sprzeciwu i przenoszenia danych	169

Rozdział IV

Ochrona danych osobowych w sądach administracyjnych	170
1. Sądownictwo administracyjne w Polsce	170
2. Rodzaje spraw rozpatrywanych w sądach administracyjnych i charakter danych w nich przetwarzanych	172
3. Jawność postępowań przed sądami administracyjnymi	174
4. Regulacje przetwarzania danych w sądownictwie administracyjnym	177
5. Kształt procesów przetwarzania danych związanych ze sprawowaniem wymiaru sprawiedliwości w sądownictwie administracyjnym	180
6. Prawa jednostki związane z przetwarzaniem danych w sądach administracyjnych	181
6.1. Obowiązki informacyjne administratora danych	183
6.2. Dostęp do akt sprawy w postępowaniach przed sądami administracyjnymi	185
6.3. Doręczenia	187
6.4. Usuwanie danych	188

Rozdział V

Sądy i prokuratura jako podmioty orzekające/prowadzące postępowania w sprawach dotyczących ochrony danych osobowych	190
1. Wprowadzenie	190
2. Rola prokuratury i sądu w postępowaniu w sprawie naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych	193
2.1. RODO i ustawa o ochronie danych osobowych	193

2.2. Ustawa o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości	194
2.2.1. Skargi w sprawie przetwarzania danych przez podmioty podlegające zakresowi ustawy o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości	194
2.2.2. Skargi kierowane na przetwarzanie danych osobowych przez sądy i prokuraturę	196
3. Postępowanie przed sądem w sprawie odpowiedzialności cywilnej za naruszenie przepisów o ochronie danych osobowych	198
3.1. RODO i ustawa o ochronie danych osobowych	198
3.2. Ustawa o ochronie danych osobowych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości	203
4. Odpowiedzialność karna – rola sądu i prokuratury	205
5. Postępowanie sądu w sytuacji wątpliwości co do wykładni lub ważności prawa UE – pytanie prejudycjalne do Trybunału Sprawiedliwości UE	208
5.1. Zasady ogólne związane z kierowaniem pytań prejudycjalnych przez sądy do Trybunału Sprawiedliwości UE	208
5.2. Postępowanie w sprawie wniosku Prezesa UODO, o którym mowa w art. 71 u.o.d.o.	212

Rozdział VI

Dane osobowe w wybranych centralnych systemach

teleinformatycznych sądów powszechnych	216
1. Wprowadzenie	216
2. Kluczowe dla obywatela systemy teleinformatyczne stosowane w sądach	219
2.1. E-protokół	219
2.1.1. ReCourt	221
2.1.2. Centralny Portal Transkrypcyjny	222
2.1.3. Archiwizacja protokołu elektronicznego w Centralnym Archiwum Protokołów Elektronicznych	225
2.1.4. Dane osobowe	226

2.2. RPA – system wymiany danych między sądami powszechnymi a samorządami zawodowymi	229
2.3. Portal Informacyjny Sądów Powszechnych	230
2.3.1. Zasady korzystania z Portalu Informacyjnego	232
2.3.2. Dane osobowe w Portalu Informacyjnym	234
2.3.3. Bezpieczeństwo danych w Portalu Informacyjnym ...	234
2.3.4. Przyszłość Portalu Informacyjnego	236
2.4. Portal Orzeczeń Sądów Powszechnych	237
2.4.1. Dane osobowe w Portalu Orzeczeń	238
3. Przetwarzanie danych osobowych w centralnych systemach teleinformatycznych sądów <i>de lege lata</i> i <i>de lege ferenda</i>	241
3.1. Uprawnienia Ministra Sprawiedliwości względem centralnych sądowych systemów teleinformatycznych	242
3.2. Rola sądów apelacyjnych w obszarze przetwarzania danych sądowych	248
3.3. Uprawnienia <i>de lege lata</i> Ministra Sprawiedliwości względem danych przetwarzanych w centralnych systemach teleinformatycznych na przykładzie systemu obsługującego postępowanie egzekucyjne	250
3.4. Minister Sprawiedliwości jako administrator danych osobowych użytkowników centralnych systemów teleinformatycznych	251

Rozdział VII

Monitoring wizyjny w budynkach sądów i prokuratury	252
1. Istota monitoringu wizyjnego	252
2. Podstawa prawna stosowania monitoringu wizyjnego w sądach i prokuraturach	253
3. Zasady przetwarzania danych osobowych oraz prawa osoby obserwowanej	261
4. Administrator danych	265
5. Obszar stosowania monitoringu wizyjnego	267

Polecana literatura – bibliografia	271

O autorach	279

WYKAZ SKRÓTÓW

Akty prawne

- dyrektywa 95/46/WE** – dyrektywa 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 24.10.1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych (Dz.Urz. UE L 281, s. 31, ze zm.)
- dyrektywa 2016/680** – dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/680 z 27.04.2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez właściwe organy do celów zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych i wykonywania kar, w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchyłająca decyzję ramową Rady 2008/977/WSiSW (Dz.Urz. UE L 119, s. 89, ze sprost.)
- EKPC** – Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzona w Rzymie 4.11.1950 r., zmieniona następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełniona Protokołem nr 2 (Dz.U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm.)
- k.c.** – ustawa z 23.04.1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1025 ze zm.)
- k.k.** – ustawa z 6.06.1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 ze zm.)
- k.k.w.** – ustawa z 6.06.1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz.U. z 2018 r. poz. 652 ze zm.)
- Konstytucja RP** – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.04.1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.)
- k.p.** – ustawa z 26.06.1974 r. – Kodeks pracy (Dz.U. z 2018 r. poz. 917 ze zm.)

-
- k.p.a.** – ustawa z 14.06.1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2018 r. poz. 2096 ze zm.)
- k.p.c.** – ustawa z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2018 r. poz. 1360 ze zm.)
- k.p.k.** – ustawa z 6.06.1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 2018 r. poz. 1987 ze zm.)
- KPP** – Karta praw podstawowych Unii Europejskiej (Dz.Urz. UE C 202 z 2016 r., s. 389)
- k.p.w.** – ustawa z 24.08.2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz.U. z 2018 r. poz. 475 ze zm.)
- p.p.s.a.** – ustawa z 30.08.2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. z 2018 r. poz. 1302 ze zm.)
- p.u.s.a.** – ustawa z 25.07.2002 r. – Prawo o ustroju sądów administracyjnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 2107 ze zm.)
- p.u.s.p.** – ustawa z 27.07.2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 2019 r. poz. 52 ze zm.)
- pr. ośw.** – ustawa z 14.12.2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2018 r. poz. 996 ze zm.)
- pr. prok.** – ustawa z 28.01.2016 r. – Prawo o prokuraturze (Dz.U. z 2017 r. poz. 1767 ze zm.)
- RODO** – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27.04.2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.Urz. UE L 119, s. 1, ze sprost.)
- r.u.s.p.** – rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 23.12.2015 r. – Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz.U. poz. 2316 ze zm.)
- TFUE** – Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.Urz. UE C 202 z 2016 r., s. 47)
- TUE** – Traktat o Unii Europejskiej (Dz.Urz. UE C 202 z 2016 r., s. 13)
- u.d.i.p.** – ustawa z 6.09.2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2018 r. poz. 1330 ze zm.)
- u.i.d.p.** – ustawa z 17.02.2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz.U. z 2017 r. poz. 570 ze zm.)
- u.k.s.** – ustawa z 22.03.2018 r. o komornikach sądowych (Dz.U. z 2018 r. poz. 771 ze zm.)

- u.n.z.a.** – ustawa z 14.07.1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz.U. z 2019 r. poz. 553 ze zm.)
- u.o.d.o.** – ustawa z 10.05.2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. poz. 1000 ze zm.)
- u.o.d.o.1997** – ustawa z 29.08.1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. z 2016 r. poz. 922 ze zm.)
- u.o.d.z.p.** – ustawa z 14.12.2018 r. o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości (Dz.U. z 2019 r. poz. 125)
- u.SN** – ustawa z 8.12.2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. z 2018 r. poz. 5 ze zm.)
- u.z.n.u.** – ustawa z 21.02.2019 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z zapewnieniem stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27.04.2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (VIII kadencja, druk sejm. nr 3050, ustawa oczekuje na publikację w Dzienniku Ustaw)

Inne

- ARM** – automatyczne rozpoznawanie mowy
- AST** – administrator systemu teleinformatycznego
- BIP** – Biuletyn Informacji Publicznej
- CAPE** – Centralne Archiwum Protokołów Elektronicznych
- CBOSA** – Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych
- CPT** – Centralny Portal Transkrypcyjny
- EBP** – Elektroniczne Biuro Podawcze
- GIODO** – Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych
- IOD** – inspektor ochrony danych
- KRS** – Krajowa Rada Sądownictwa
- NSA** – Naczelny Sąd Administracyjny
- OTK-A** – Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego – zbiór urzędowy, Seria A
- RCS** – ReCourt Services
- RPA** – system wymiany danych między sądami powszechnymi a samorządami zawodowymi
- RPO** – Rzecznik Praw Obywatelskich

SN	– Sąd Najwyższy
TK	– Trybunał Konstytucyjny
TSUE	– Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
UODO	– Urząd Ochrony Danych Osobowych
UOKiK	– Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
WSA	– wojewódzki sąd administracyjny

WPROWADZENIE

Uchwalenie dwóch ustaw: ustawy o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości oraz ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z zapewnieniem stosowania RODO zakończyło zasadniczą część procesu reformy systemu ochrony danych osobowych w Polsce. Proces ten rozpoczął się od momentu przyjęcia przez Parlament Europejski i Radę dwóch aktów prawnych: RODO oraz dyrektywy 2016/680, zwanej powszechnie dyrektywą policyjną lub DODO. Rozpoczęcie stosowania RODO 25.05.2018 r. wiązało się także z rozpoczęciem stosowania ustawy o ochronie danych osobowych, uzupełniającej RODO w zakresie nieuregulowanym w tym rozporządzeniu. Ten stan prawny jest bez wątpienia skomplikowany. Co więcej, oprócz tych regulacji należy jeszcze pamiętać o ustawach sektorowych, które również mogą regulować szczegółowe kwestie z zakresu ochrony danych osobowych.

Zarówno RODO, jak i dyrektywa 2016/680 określają zakres swojego zastosowania, a w przepisach szczegółowych dopuszczają ograniczenia i wyłączenia. Odnoszą się one w pewnym zakresie m.in. do organów sądowych. Ustawa o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości miała implementować postanowienia dyrektywy 2016/680, jednak – jak wynika z prowadzonych analiz – uczyniła to w sposób niezgodny z prawem UE, m.in. w zakresie wyłączenia jej stosowania do danych osobowych zawartych w aktach. Autorzy próbują odpowiedzieć na pytanie, jakie będą konsekwencje prawne takiej sytuacji, zwłaszcza że – co należy podkreślić – sądy i prokuratura, podobnie jak inne organy publiczne, mają obowiązek ochrony przetwarzanych danych

osobowych wynikający nie tylko z prawa UE, ale przede wszystkim z Konstytucji RP.

Samo dostosowanie się sądów oraz prokuratury do wymogów RODO czy dyrektywy 2016/680 nie powinno stanowić poważnego problemu dla tych jednostek, w których dotychczas na bieżąco i prawidłowo zapewniano ochronę danych osobowych, stosowano opracowane podstawowe dokumenty, procedury oraz polityki bezpieczeństwa i systemów. Przygotowanie do wdrożenia nowych przepisów powinno być polegać na inwentaryzacji przetwarzanych danych osobowych, określeniu podstaw prawnych ich przetwarzania, a także celów i zakresów odbiorców danych. Powinno objąć także m.in. sprawdzenie zakresu uprawnień pracowników do pracy w systemach informatycznych oraz m.in. uaktualnienie polityk ochrony danych, uwzględniających bezpieczeństwo danych osobowych oraz prawa i wolności ich podmiotów. Zasada podejścia opartego na ryzyku, wyznaczająca zakres stosowanych środków zabezpieczenia danych, powinna była zadziałać w ten sposób, że zakres danych przetwarzanych w sądach – w szczególności danych dotyczących skazań, o stanie zdrowia czy preferencjach seksualnych – powinien wymusić zastosowanie zwiększonych środków zabezpieczenia danych.

Założeniem niniejszej publikacji jest syntetyczne, wręcz poradnikowe, przedstawienie problematyki przetwarzania danych osobowych w sądach i prokuraturze. Celem opracowania nie są teoretyczne rozważania szczegółowych problemów dogmatycznych. Książka zarysowuje najważniejsze problemy prawne i próbuje przedstawić propozycje rozwiązania najważniejszych z nich. W przypadku potrzeby rozszerzenia wiedzy bądź bardziej szczegółowej analizy wybranych problemów warto dodatkowo sięgnąć do licznych istniejących na rynku wydawniczym komentarzy zarówno do RODO, jak i do ustawy o ochronie danych osobowych czy do ustawy o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości.

Naturalnie w ograniczonej objętościowo publikacji nie było możliwości szczegółowego przedstawienia wszystkich problemów przetwarzania danych osobowych w organach wymiaru sprawiedliwości.

Poza zakresem rozważań zdecydowano się pozostawić przepisy czy omówienie ich stosowania w odniesieniu do np. kuratorów sądowych, biegłych sądowych oraz komorników sądowych. Ponadto, ze względu na specyfikę rozwiązań i fakt, że podstawowymi aktami regulującymi zasady przetwarzania danych osobowych są ustawy regulujące postępowanie w tych sprawach, zdecydowano się osobno omówić zasady przetwarzania danych osobowych w procesie cywilnym i karnym (rozdział przygotowany przez dr A. Wolską-Bagińską) oraz w sądach administracyjnych (rozdział przygotowany przez dr K. Łakomic). Szczególną uwagę poświęcono zasadom przetwarzania danych osobowych w systemach teleinformatycznych prowadzonych przez Ministra Sprawiedliwości (rozdział przygotowany przez K. Sandecką). W pierwszych dwóch rozdziałach (przygotowanych przez dr hab. A. Grzelak i mec. M. Wróblewskiego) omówiono podstawowe zagadnienia związane z podstawami prawnymi przetwarzania danych osobowych, z podstawowymi pojęciami czy sposobem sprawowania nadzoru i rolą inspektora ochrony danych osobowych.

Ustawa o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości wprowadziła również szereg zmian w ustawach regulujących funkcjonowanie sądów i prokuratury, określając szczególnie system nadzoru nad przetwarzaniem danych osobowych w sądach. Należy pamiętać, że chociaż przepisy RODO i dyrektywy 2016/680 dopuszczają takie rozwiązanie w stosunku do danych przetwarzanych w ramach sprawowania wymiaru sprawiedliwości przez sądy, to jednak nadal aktualny pozostaje wymóg takiego ukształtowania tego nadzoru, by był on sprawowany w sposób niezależny. W tym zakresie zaproponowane rozwiązania wzbudzają podstawowe zastrzeżenia.

Ze względu na to, że sądy i prokuratura mogą występować nie tylko w roli administratora danych czy też podmiotu, który przetwarza dane osobowe, lecz także w roli organów rozstrzygających w sprawach dotyczących ochrony danych osobowych, kwestii tej również poświęcono odrębny rozdział (przygotowany przez dr hab. A. Grzelak i mec. M. Wróblewskiego). Przypomniano w nim także możliwości, jakie stoją przed sądami w sytuacji, gdy przepisy RODO albo dyrektywy

2016/680, stanowiącej źródło interpretacji przepisów ustawy o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości i ustawy o ochronie danych osobowych, okażą się niejasne i będą wymagały wykładni. Trzeba przy tym pamiętać, że rozporządzenie i dyrektywa są aktami prawnymi Unii Europejskiej, których sposób stosowania i wykładni musi uwzględniać ogólne reguły wynikające z prawa UE, a także specyfikę tego porządku prawnego, związaną chociażby z wielojęzycznością. W tym zakresie należy odesłać do ogólnych opracowań poświęconych tej problematyce, wyjaśniających zasady prounijnej wykładni prawa krajowego, bezpośrednie stosowanie prawa UE, znaczenie zasady pierwszeństwa prawa UE, mechanizm odesłań prejudycjalnych, a także miejsce unijnego rozporządzenia i dyrektywy w polskim porządku prawnym czy nawet rolę motywów preambuły do aktów prawnych.

Wreszcie, zdecydowano się wyodrębnić rozdział (przygotowany przez dr hab. A. Grzelak i mec. M. Wróblewskiego) poświęcony zasadom stosowania monitoringu wizyjnego w budynkach sądów i prokuratur, mając na względzie praktyczną wagę przedstawianego zagadnienia oraz ilość pytań i problemów, z jakimi spotykają się autorzy podczas seminariów i konferencji.

Niniejsza książka powinna być potraktowana jako kompendium wiedzy. Ambicją autorów jest również zachęcenie Czytelników do pogłębionej lektury również innych opracowań, których wybór przedstawiono w załączeniu do publikacji, oraz do dyskusji i przedstawiania problemów praktycznych, które już się pojawiły lub pojawią w toku stosowania nowych przepisów o ochronie danych osobowych.

Wszelkie uwagi i komentarze mogą być kierowane na adres agrzelak@alk.edu.pl. Będą one cennym źródłem inspiracji dla autorów, którym niniejszym w swoim imieniu bardzo dziękuję za wkład i zaangażowanie w przygotowanie książki.

Warszawa, kwiecień 2019 r.

adw. dr hab. Agnieszka Grzelak, prof. ALK

Rozdział I

PODSTAWY PRAWNE SYSTEMU OCHRONY DANYCH OSOBOWYCH

Na system prawny ochrony danych osobowych w Polsce w chwili obecnej¹ składają się:

- a) **Konstytucja RP**, w tym przede wszystkim art. 47 i 51;
- b) **akty prawa UE**, w tym przede wszystkim:
  - 1) **akty prawa pierwotnego**:
    - art. 16 TFUE,
    - art. 7 i 8 KPP,
  - 2) **akty prawa pochodnego**:
    - **RODO**,
    - **dyrektywa 2016/680**;
- c) **umowy międzynarodowe**, w tym przede wszystkim Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (art. 8) oraz Konwencja nr 108 Rady Europy o ochronie osób w związku z automatycznym przetwarzaniem danych osobowych, sporządzona w Strasburgu 28.01.1981 r.² wraz z protokołem dodatkowym z 2001 r.³;

---

¹ Publikacja uwzględnia stan prawny na 1.04.2019 r.

² Dz.U. z 2003 r. Nr 3, poz. 25.

³ Protokół dodatkowy do Konwencji o ochronie osób w związku z automatycznym przetwarzaniem danych osobowych dotyczący organów nadzoru i transgranicznych przepływów danych, sporządzony w Strasburgu 8.11.2001 r. (Dz.U. z 2006 r. Nr 3, poz. 15). Uwaga: 10.10.2018 r. został wyłożony do podpisu kolejny protokół dodatkowy do konwencji. Więcej informacji i tekst dostępny na stronie: <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/223> (dostęp: 1.12.2018 r.).

d) ustawy:

- o ochronie danych osobowych,
- o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości,
- o zmianie niektórych ustaw w związku z zapewnieniem stosowania RODO.

Należy pamiętać, że **nie jest to wyliczenie zamknięte**, zasady ochrony danych osobowych regulowane są bowiem również przepisami sektorowymi. Do takich regulacji w prawie Unii Europejskiej należą m.in.:

- rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725 z 23.10.2018 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii i swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia rozporządzenia (WE) nr 45/2001 i decyzji nr 1247/2002/WE⁴,
- dyrektywa (UE) 2015/1535 Parlamentu Europejskiego i Rady z 9.09.2015 r. ustanawiająca procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego⁵,
- dyrektywa 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 8.06.2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego (dyrektywa o handlu elektronicznym)⁶,
- dyrektywa 2000/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 7.03.2002 r. w sprawie usługi powszechnej i związanych z sieciami i usługami łączności elektronicznej praw użytkowników (dyrektywa o usłudze powszechnej)⁷,
- dyrektywa 2002/58/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 12.07.2002 r. dotycząca przetwarzania danych osobowych

---

⁴ Dz.Urz. UE L 295, s. 39.

⁵ Dz.Urz. UE L 241, s. 1.

⁶ Dz.Urz. WE L 178, s. 1.

⁷ Dz.Urz. WE L 108, s. 51.

i ochrony prywatności w sektorze łączności elektronicznej (dyrektywa o prywatności i łączności elektronicznej)⁸.

Regulacje sektorowo określające zasady ochrony danych osobowych zawarte w ustawach są bardzo liczne. Poza unormowaniami kodeksowymi regulującymi procedury sądowe i administracyjne, wyłącznie przykładowo należy tu wymienić:

- ustawę z 15.04.2011 r. o systemie informacji oświatowej⁹,
- ustawę z 28.04.2011 r. o systemie informacji w ochronie zdrowia¹⁰,
- ustawę z 27.07.2001 r. o ochronie baz danych¹¹,
- Kodeks pracy.

Wreszcie, zasady przetwarzania danych osobowych, a przede wszystkim podstawy prawne przetwarzania danych osobowych, mogą być (i są) uregulowane również w ustawach regulujących zasady postępowania sądowego, w szczególności w Kodeksie postępowania cywilnego, Kodeksie postępowania karnego, Kodeksie karnym wykonawczym, a także w Prawie o ustroju sądów powszechnych, ustawie o Sądzie Najwyższym czy Prawie o prokuraturze. Należy pamiętać także o szczególnych zasadach przetwarzania danych osobowych uznanych za informacje niejawne, uregulowanych w ustawie o ochronie informacji niejawnych.

Ustawa o ochronie danych osobowych z 1997 r. na mocy art. 175 u.o.d.o. utraciła moc 25.05.2018 r., jednak art. 1, 2, 3 ust. 1, art. 4–7, 14–22, 23–28, 31 oraz rozdziały 4, 5 i 7 zachowały moc w odniesieniu do przetwarzania danych osobowych w celu rozpoznawania, zapobiegania, wykrywania i zwalczania czynów zabronionych, prowadzenia postępowań w sprawach dotyczących tych czynów oraz wykonywania orzeczeń w nich wydanych, kar porządkowych i środków przymusu w zakresie

⁸ Dz.Urz. WE L 201, s. 37; obecnie toczą się prace legislacyjne nad projektem rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie poszanowania życia prywatnego oraz ochrony danych osobowych w łączności elektronicznej i uchylającego dyrektywę 2002/58/WE (rozporządzenie w sprawie prywatności i łączności elektronicznej), COM(2017) 10 *final* – wniosek z 10.01.2017 r.

⁹ Dz.U. z 2018 r. poz. 1900 ze zm.

¹⁰ Dz.U. z 2019 r. poz. 408 ze zm.

¹¹ Dz.U. Nr 128, poz. 1402 ze zm.

Sądy i prokuratura są podmiotami, które przetwarzają dane osobowe nie tylko w trakcie toczących się postępowań, lecz także w związku z zatrudnieniem pracowników czy obsługą administracyjną. Z tego względu są objęte zakresem stosowania różnych aktów prawnych – zarówno unijnych, jak i prawa krajowego. Akty te przewidują wiele wyłączeń i ograniczeń stosowania ich w odniesieniu do organów wymiaru sprawiedliwości, co zostało szczegółowo omówione w prezentowanej publikacji.

W opracowaniu wyjaśniono, w jaki sposób uchwalenie RODO i dyrektywy policyjnej, a także ustaw: o ochronie danych osobowych i o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości wpływa na działalność sądów i prokuratury.

Autorzy w książce przedstawiają ponadto:

- przetwarzanie danych osobowych w postępowaniach cywilnym i karnym, z uwzględnieniem przepisów proceduralnych, a także w sądach administracyjnych,
- tematykę przetwarzania danych w systemach teleinformatycznych oraz monitoringu wizyjnego,
- rolę sądów i prokuratury w toczących się postępowaniach w sprawie naruszenia zasad ochrony danych osobowych.

Publikacja przeznaczona jest m.in. dla sędziów, prokuratorów, radców prawnych, adwokatów, jak również pracowników działów kadr oraz działów informatycznych sądów i prokuratur.

Agnieszka Grzelak – doktor habilitowany nauk prawnych, profesor nadzwyczajny w Katedrze Prawa Międzynarodowego i Prawa UE Kolegium Prawa Akademii Leona Koźmińskiego; adwokat; od 2016 r. zastępca dyrektora Zespołu Prawa Konstytucyjnego, Międzynarodowego i Europejskiego w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich, wcześniej m.in. ekspert w Biurze Analiz Sejmowych (2004–2015); autorka wielu publikacji naukowych dotyczących prawa Unii Europejskiej i praw człowieka, współautorka jednego z komentarzy do ustawy o ochronie danych osobowych, a także redaktor i współautorka komentarza do ustawy o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości.

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45, FAX 22 535 80 01
ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL
WWW.PROFINFO.PL

ISBN 978-83-8116-052-9

CENA 119 ZŁ (W TYM 5% VAT)